

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติที่เป็นการวางรากฐานในการจัดและพัฒนาศึกษา ได้แก่ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม (มาตรา 81) (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2544 : 2) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เป็นการวางกรอบและแนวทางในการจัดพัฒนา และปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ที่ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 23) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติ ซึ่งมีการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (มาตรา 24) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2-3)

การจัดการศึกษาแก่เยาวชนนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 1) โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับช่วงมาจากสถาบันครอบครัว โรงเรียนนอกจากจะให้วิชาความรู้ แล้วยังคงอบรมจรรยาบรรณ เพื่อให้เด็กเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของชาติในอนาคต แต่ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนขาดคุณธรรมไปมาก ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทรนักรยา มารยาทไม่อ่อนน้อมแต่งกายไม่เหมาะสมตกเป็นทาสของวัตถุนิยมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับวันจะเป็นปัญหาหนักขึ้นเรื่อย ๆ จึงควรที่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนเสียแต่เริ่มต้น สถานศึกษาควรที่จะจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับโครงสร้างของสังคมไทยให้เยาวชนได้ภาคภูมิใจกับวัฒนธรรมไทย รักชาติและรักภูมิปัญญาในท้องถิ่น และมีคุณธรรม จริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5)

การจัดการศึกษาทุกวันนี้ครูส่วนใหญ่มีศักยภาพแต่คนที่เรียนหนังสือเก่ง สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่เก่งแต่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือส่วนรวม มีน้ำใจกับเพื่อนกลับไม่ได้รับการยกย่อง คุณธรรมจริยธรรมของเด็กไทยจะดีขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบ้านและโรงเรียนที่ต้องมีความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดกันมาก ทั้งนี้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาในระบบปกติที่นำหลักพุทธธรรมหรือองค์ความรู้ที่เป็นคำสอนในพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีจุดเน้นสำคัญคือ การนำหลักธรรมมาใช้ในระบบพัฒนาผู้เรียน โดยรวมของสถานศึกษา จัดเป็นระบบวิถีชีวิตนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ทำให้สามารถกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น คือ ใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์ ประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวจะผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติอบรม ทั้งศีลหรือพฤติกรรมหรือวินัย ในการดำรงชีวิตที่พึงงามสำหรับตนเองและสังคม สมาธิหรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็ง และสงบสุข และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แบบคายน (โยนิ โสมนสิการ) โดยมีครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกัลยาณมิตรสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 12-13) รวมทั้งมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 1 ของการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นก็คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความซื่อสัตย์สุจริต ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความกตัญญู กตเวทิตา ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และตัวบ่งชี้ที่ 6 ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549 : 63-65)

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในพื้นที่ 5 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย อำเภอแกลง อำเภอเชียงยืน กิ่งอำเภอกุดรัง และกิ่งอำเภอชื่นชม ปัจจุบันปีการศึกษา 2550 มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 284 โรงเรียน นักเรียน จำนวน 48,866 คน ครูจำนวน 3,130 คน ซึ่งจากการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษา 2549 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับต้องปรับปรุงใน 6 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้าน

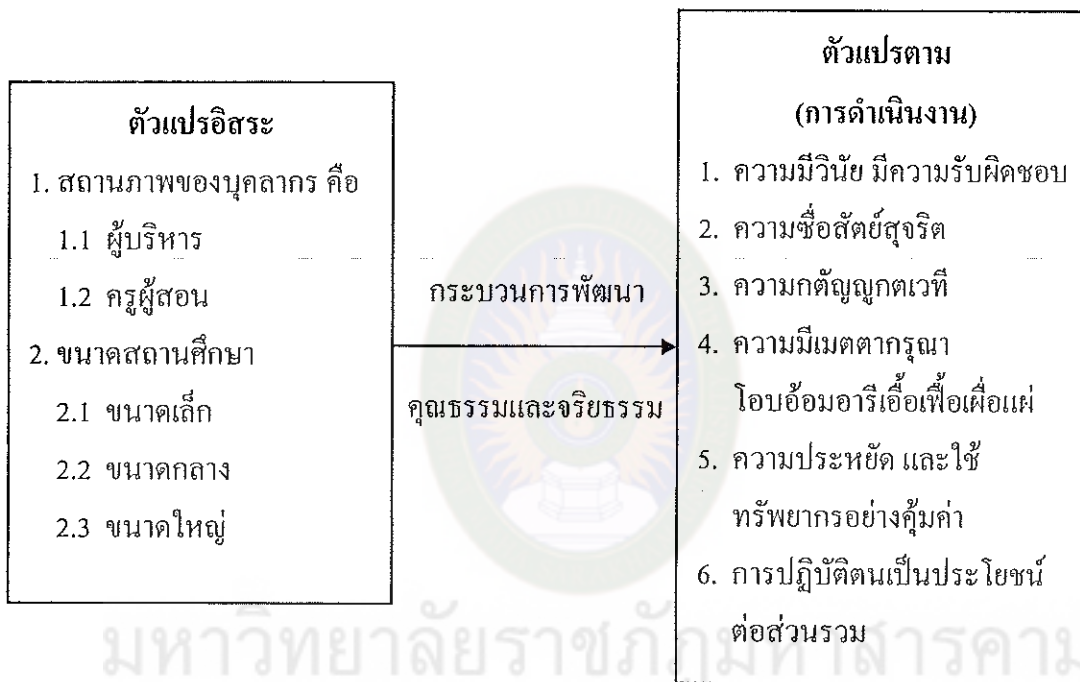
ความกตัญญูทศวรรษที่ ด้านความเมตตากรุณา ด้านการประหยัด และด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แต่ขัดแย้งกับผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2549 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้พัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน มาเป็นระยะเวลา 3-5 ปี จึงมีโครงการและกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนที่ เหมาะสมบรรลุดตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1. 2549 : 40-41)

นอกจากนี้จากผลสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549 ยังพบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มักจะมีศักยภาพสูงกว่านักเรียนใน สถานศึกษาขนาดเล็ก เพราะมีบุคลากรงบประมาณ อาคารสถานที่ การบริหารจัดการที่มี โครงสร้างชัดเจนและเป็นระบบ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและครอบคลุมภาระงานสำหรับการ วางแผนพัฒนา ประกอบกับเป็นช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การปรับเปลี่ยนระบบ การบริหารมาเป็นแบบนิติบุคคล ทำให้สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีพื้นที่หรือทรัพย์สินเพื่อหา รายได้ของตนเองและนำมาพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า แต่อุปสรรคของ สถานศึกษาขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอหรือชุมชนเมือง จึงมีแหล่งมั่วสุ่ม และแหล่งบันเทิง ที่ตั้ง อยู่รอบ ๆ สถานศึกษาค่อนข้างมาก เช่น ร้านจำหน่ายสุราหรือสารเสพติดอื่น โต๊ะสนุกเกอร์ ร้าน อินเทอร์เน็ต ร้านคาราโอเกะ และตั้งอยู่บนถนนที่มีการคมนาคมสะดวกด้วยทางหลวงแผ่นดินสาย เอเชีย (อำเภอเมือง กิ่งอำเภออุดรฯ) และทางหลวงจังหวัด (อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย อำเภอแกลง อำเภอเชียงยืน กิ่งอำเภอเชียงยืน) ที่เป็นเส้นทางสะดวกต่อการขนส่งสารเสพติดสู่ ชุมชนและสถานศึกษาได้ง่าย ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือคุณธรรมและจริยธรรม ตามมา ทั้งด้านสารเสพติด การเล่นเกมพนัน การลักขโมย ชู้สาว การติดเกม และการแต่งกายไม่ เหมาะสมตามมา เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2549 : 22-24)

จากความสำคัญและความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ผู้วิจัยใน ฐานะผู้ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา จึงมีความตระหนัก และมีความ ต้องการศึกษาคำแนะนำงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนที่เปิด สอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อ เป็นข้อเสนอก่อน การดำเนินงานคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวทางการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549 : 63-65) ประกอบด้วย 6 ด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 รายด้าน และโดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพ และในขนาดสถานศึกษาต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน เป็นรายด้าน และโดยภาพรวม แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน เป็นรายด้าน และโดยภาพรวม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 55 คน และครูผู้สอนจำนวน 985 คน รวมทั้งสิ้น 1,040 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วย ผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 55 คน และครูผู้สอน จำนวน 165 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น และการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของครู จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) โรงเรียนขนาดใหญ่

- 2) โรงเรียนขนาดกลาง
- 3) โรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ใน 6 ด้าน คือ

- 3.2.1 ความมีวินัย มีความรับผิดชอบ
- 3.2.2 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 3.2.3 ความกตัญญูกตเวทী
- 3.2.4 ความมีเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 3.2.5 ความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- 3.2.6 การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินการใดๆของผู้บริหารหรือครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด

2. คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติชอบ ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ของนักเรียนโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เกี่ยวกับความมีวินัยมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวทী ความมีเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดย ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ความมีวินัย มีความรับผิดชอบ หมายถึง การเป็นผู้รู้และปฏิบัติตามแบบแผนที่ตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสังคมกำหนดไว้ การปฏิบัติกิจการงานของตนเอง และงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมานะพยายาม อุทิศตนทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์จนสุดความสามารถ และบังเกิดผลดีต่อตนเองและต่อส่วนรวม ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด

2.2 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติตนอย่างเหมาะสมตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

2.3 ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรัก เคารพ พ่อแม่ ผู้ปกครอง การตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสมระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ และเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.4 ความมีเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่น มีความสุข ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์หรือจากความลำบากทั้งปวง การแสดงออกถึงการ เสียสละ ใจกว้าง โอบอ้อมอารี เห็นใจ เข้าใจ และช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ

2.5 ความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างฉลาด ตามความจำเป็น เหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือย ทะนุถนอม ของใช้ให้ได้ยาวนานที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.6 การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง การแสดงออกหรือการเข้าร่วม กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม การเข้าร่วมกิจกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนหรือ งานพิเศษอื่นในสถานศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2550

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดมหาสารคาม ใน 5 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ประกอบด้วย อำเภอ เมืองมหาสารคาม อำเภอแกลง อำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน กิ่งอำเภอกุดรัง และกิ่งอำเภอชื่นชม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและกำกับติดตามในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY